

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicæ, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

Decisiones Miscellanæ

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Decisio LXXIII. Argumentum. Demonstratur, non esse dicendam illicitam constitutionem Livello super minori numero camporum existentium in corpore, & de corpore possessionis, seu campaneæ. majoris ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94626](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94626)

Non obstat Sextum, & Ultimum, quod ex hoc pacto francandi ad beneplacitum solius emptoris oneretur venditor & gravamen ei inferatur; ex quo, nisi compensatio fiat in pretio, resultat injustitia. Nam non negatur in hoc casu esse compensandum Livellarium, & pensionem, quam solvit ex Livello, esse debere ad rationem quatuor pro centum, ac si Livellus perpetuus foret: quia cum dependeat francatio à beneplacito emptoris, qui potest nunquam velle francationem, Livellus sapit perpetuitatem respectu Livellarii, cui debita est compensatio ob hoc gravamen, & sic diminutio pensionis Livellarii, juxta communem doctrinam scribentium. Reginald. dict. lib. 25. num. 294. Bonacina d. rom. 2. de contract. disp. 3. quast. 2. punct. 63. num. 6. Azor. d. p. 3. lib. 8. cap. 12. Ver. Octavo quaritur. Molina d. disp. 377. num. 8. & Cardin. de Lugo d. disp. 26. num. 201.

Illud tandem corollarii loco, & pro conclusione materia Livellarii notarunt studentes nostri: quod etsi raro videatur in praxi hoc pactum francationis in solius emptoris arbitrio constitutum, optimum fuerit à Confessariis, & Parochis tum contracturos, tum Notarios monere, ut ab eodem pacto prorsus abstineant, cum præferat talem qualem usurae suspicionem; laudabilius namque erit, inire pactum ipsum commune & Livellanti & Livellario; prout ego vidi in instrumentis hujus contractus ab honestis viris, & prudentibus Notariis practitari; sic enim servatur æqualitas, & per consequens justitia, quæ principalis scopus semper esse debet contrahentium, ut ex Gregor. de Valen. & aliis Theolog. notat Leotard. de Usur. d. quast. 68. num. 4.

DECISIO LXXIII.

ARGUMENTUM.

Demonstratur, non esse dicendam illicitam constitutionem Livelli super minori numero camporum existentium in corpore, & de corpore possessionis, seu campanæ majoris summae; etsi confines illorum paucorum camporum individualiter non specificentur in instrumento Livelli.

SUMMARIUM.

1. Confines camporum in Livellum datorum an sint specificandi?
2. Praxis Notariorum instrumentandi Livellos super minori numero camporum de corpore terra majoris numeri.
3. Venditio fundi præcedere debet constitutionem Livelli.
4. Venditio minoris quantitatis camporum in corpore majoris quantitatis terra existentium, eis non specificè designatis valet.
5. Dominium directum camporum stat in Livellante: Utile in Livellario.
6. Veritas venditionis fundi ubi est certa, ibi non debet esse dubium de Livello subinde constituto in eodem fundo.
7. Bulla S. Pii V. de Censibus non est extendenda ad Livellos.
8. Censui fieri potest super fundo non expressis confinibus ejus.
9. Confinium camporum expressio tribus modis fieri potest.

10. Tornatura quid sit? & quid significet?

11. Tenuta camporum Livellatorum pro pensionibus non solutis quomodo apprehendatur?

12. Confines sufficiunt totius possessionis, pro Livellandis aliquibus campis de ejus corpore.

13. Melioramenta fundi post Livellum spectant ad Livellarium.

Invaluit scrupulus in mente zelantis Concionatoris ex ordine RR. PP. Capuccinorum, qui piè, ac fructuosè contra Usurariam labem prædicaverat, quod peccaminosa, & non tolerabilis sit praxis, quæ in hoc Serenissimo Statu Veneto viget, dandi ad Livellum [Exempli gratia] quatuor campos è corpore unius possessionis camporum centum, recepta pecunia conventis valoris eorundem quatuor camporum, absque tamen specifica extractione, aut declaratione confinium, seu terminorum camporum eorundem quatuor, sed tantummodò expressa situatione totius integri corporis prædictorum camporum centum. Talis scrupulus fundabatur in Bulla 79. S. Pii Quinti Incipien. Cum onus Apostolica servitutis &c. circa creationem Censuum; de qua dictum est supra Decis. LXX. num. 6. In ea enim inter cætera requisita pro validitate Censuum præcipitur, ut bona, super quibus Censui constituitur nominatim suis finibus designata sint. Quapropter præfatus R. P. Capuccinus Concionator voluit me consulere super hoc dubio, cui ego respondi esse merum scrupulum, ideòque flocci faciendum, ac Notariorum praxim ita instrumentandi non esse criminandam, nec redarguendam, quia irreprehensibilis est; & Livelli ut supra creati, sunt liciti, & ab omni labe usurae, seu nullitatis vitio immunes.

Siquidem ad constituendum Livellum opus est, ut præcedat venditio fundi, quam facit ille, qui indiget pecunia, & eam recipit ab emptore cum pacto, ut retento apud ipsum emptorem directo dominio fundi venditi, sibi retrocedat ejusdem fundi dominium utile; cujus respectu promittit se soluturum quatuor vel quinque; & ad summam quinque cum dimidio pro centenario habita relatione ad pecuniam solutam pro emptione ejusdem fundi à Livellante, ut expositum est supra Decis. LXXI. à num. 3. & seqq. & ex Theologis docent Comitulus in Resp. Moral. lib. 3. quast. 29. ex Jureconsultis Decianus Resp. 23. num. 26. vol. 5. Marta clausul. 3. num. 7. part. 3. nec non consil. 126. num. 5. ubi alii multi. Porro si quis vendat quatuor campos amplioris agri, campanæ, seu possessionis, nec designet individualiter in qua parte iidem quatuor campi existant, aut à quo latere sint extrahendi, nihilominus venditio valida est; quia in eis extrahendis, & specificè designandis, ac individualiter specificandis electio est venditoris juxta textum in l. Si ita, 25. & in l. Si in emptione 34. §. emptio. ff. de Contrah. empt. Leotardus de Usuris quast. 58. num. 54. ubi alios DD. cumulat. Igitur cum valida sit emptio, & venditio eorundem quatuor camporum è corpore amplioris possessionis, seu agri, etsi non designentur eorum confines; valida etiam erit retrocessio eorundem ad Livellum, in quo emptor retinendo sibi dominium directum, ritè, verè, ac rectè jam acquisitum, tradit venditori dominium utile; & constituit se Livellantem, illum autem Livellarium; siquidem fundamentum Livelli est præcedens emptio fundi, super quo Livellus est

est constituendus; & ubi de veritate emptio-
 nis, ac venditionis prædicti fundi legitimè con-
 stat, de constitutione Livelli super eodem dubi-
 tari non debet; ut probatum est supra *Decis.*
LXXI. num. 6. ex doctrina Leotardi de *Usuris*
quæst. 27. à num. 54. & seqq. & quæst. 89. num. 10.
cum quo concordat Marta d. clausul. 3. part. 2. &
conf. 126. num. 15. nec non Rota Romana coram
 7 Neque officit Bulla S. Pii Quinti ex adverso
 considerata. Primò, quia ipsa loquitur de Cen-
 sibus, non autem de Livellis, qui sunt contra-
 ctus valde differentes, & distincti inter se, ut
 demonstratum est supra *Decis. LXX. num. 12.*
 8 Secundò quia etiam in materia census non est
 necessaria individualis specificatio, & confinium
 demonstratio fundi, super quo Censum imponi-
 tur ut in puncto tenuit Rota *part. 4. recent. decis.*
636. num. 3. ubi præter alios Doctores canoni-
 zavit doctrinam Menochii in *consil. 287. num. 8.*
 9 & *seqq.* advertentis, quod demonstratio expressa
 fundi tribus modis fieri possit; Uno, in genere
 dicendo: *Constituimus censum super omnibus fundis meis.*
 Altero in specie, dicendo: *Constituimus censum super*
fundis meis in Villa N. existentibus, ac in tali contracta.
 Tertiò individualiter eos exprimendo, ac de-
 monstrando, puta *super tot fundis existentibus in tali*
loco, nominando eorum confines. Ex his tribus mo-
 dis secundus, ac tertius satis est ad Censum con-
 stituendum ritè, ac rectè etiam in rigore Con-
 stitutionis S. Pii Quinti, ut pluries determinavit
 Rota, ac præcipue *decis. 95. num. 6. & decis. 99.*
num. 1. inter impressas apud Cencium post ejus
 tractatum de Censibus; & advertit Bellarminus
 in *addit. ad Gregor. XV. decis. 355. num. 6.* ita scri-
 bens: *Et quod valeat Censum impositus super quibusdam*
tornaturis unius prædii multò majoris quantitatis, etiam si
non fuerit expressum, à quo latere dicti prædii sint dicta
tornatura: dummodo ex signis, & demonstrationibus con-
stare possit, super quibus tornaturis dicti prædii fuerit sa-
 10 *cta impositio tenuit Rota d. decis. 95. &c.* Non la-
 teat Lectorem, quod tornatura sit vox Bononi-
 ensis, significans certam mensuram terræ, ut
 docet *Vocabularium della Crusca d. Verb. Tornatura.*
 Idcirco etiam si tornatura, id est aliquæ partes
 fundi non sint designatæ per específicos confi-
 nes, censum super eis constitutum valere docet
 etiam Ferentillus in *Annot. ad Burattum decis. 10.*
num. 29. undè multò magis valere debet Livel-
 lus factus super aliquo numero camporum de
 corpore alicujus possessionis amplioris quanti-
 tatis specificè nominatæ, etsi ejusdem numeri
 camporum Livello oneratorum non sint speci-
 ficati confines,

Minus officere potest, quod in casu affranca-
 tionis Livelli ob non solutas pensiones, nesciat
 Livellans, quales sint sui campi, quos appre-
 hendere possit in solutum, & consolidare eo-
 rundem utile dominium, quod habebat Livella-
 rius, cum dominio directo existente apud
 ipsum Livellantem. Nam responderetur, notum
 esse versantibus in foro, quod in hujusmodi
 casu apprehensio, ac consolidatio prædicta non
 fiat auctoritate propria, sed de mandato Judi-
 cis, ad quem creditor Livelli recurrere debet, &
 petere, ut eum mittat in tenutam tot campo-
 rum de corpore illius amplioris possessionis,
 quot sufficiant pro suo credito tum capitalis pec-
 cuniæ, tum prodiorum decursum, & non so-
 lutorum cum beneficio quinti, de quo dixi su-

pra *Decis. LXXII. num. 7.* Deindè faciendi sunt
 tres incantus super iisdem campis, & postea
 eorum æstimatio per publicum pretium, ne ali-
 quid terræ ultra justum valorem habito respec-
 tu ad creditum Actoris apprehendatur. Pro-
 pterea nullum sequitur inconveniens, etsi à
 principio in constitutione Livelli, non fuerint
 specificati confines prædictorum quatuor cam-
 porum, de quibus in themate, quando certi
 sunt confines, & indubitatus situs totius pos-
 sessionis, seu agri majoris quantitatis, ex præ-
 dicta fundamentalis ratione, quod creditor ca-
 12 pere non potest nisi tantam quantitatem ter-
 ræ, quanta sufficiat pro ejus credito ex decreto
 Judicis. Imò si ipsi quatuor campi fuissent
 specificè, & individualiter designati à principio
 in instrumento Livelli, & valerent plures, illud 13
 plus remanere deberet apud Livellarium titulo
 melioramentorum, & e contra si minùs vale-
 re reperti essent in æstimatione ex decreto Ju-
 dicis facta, supplendum esset ex campis conti-
 guis usque ad integram summam totius crediti
 ejusdem Livellantis, ut ex doctrina Eminentiss.
 Cardin. Parisii lib. 1. *conf. 59. & conf. 60.* nec non
 lib. 3. *conf. 77.* demonstravi supra *Decis. LXX.*
num. 14.

Ex quibus omnibus suam reddidi antedi-
 ctum zelantem Concionatorem, quod neque
 Usuraria, neque reprehensibilis sit praxis regio-
 nis nostræ vendendi minorem numerum cam-
 porum de corpore majoris summæ absque illor-
 um individuali specificatione, aut confinium
 expressione, ad effectum, ut ab emptore retro-
 cedatur statim eidem venditori ad Livellum;
 quia sufficit certitudo totius possessionis, seu to-
 tius corporis agrorum majoris quantitatis, in
 quo insunt, vel cui adherent, & coherent illi
 campi minoris summæ, ad effectum, ut super
 ipsis ritè, ac rectè constituatur Livellus.

DECISIO LXXIV.

A R G U M E N T U M.

Domus, & Campi relictæ à Testatore Moniali-
 bus, ut ex eorum fructibus Capellaniam pro
 ejus anima erigant, sed cum prohibitione
 eosdem campos alienandi, hypothecandi, seu
 livellandi, possunt à Monialibus dari ad Li-
 vellum ob difficultatem illos locandi.

S U M M A R I U M.

1. Legatum relictum pro capellania Missarum.
2. Livellus domi, & agrorum factus contra prohibi-
 tionem testatoris an sit sustinendus?
3. Alienari potest fundus sterilis contra testatoris pro-
 hibitionem.
4. Testatoris intentio magis, quam verba, est atten-
 denda.
5. Index debet interpretari mentem Testatoris non
 secundum sonum verborum, sed secundum intentio-
 nem illius.
6. Testator quod fecisset, si viveret, etiam Hæres fa-
 cere potest.
7. Lex non verbis, sed voluntati favet Testatorum.
8. Voluntatem Testatoris, non autem verba scrutari
 oportet.
9. Verba Testatoris improprianda, ut ejus mens im-
 pletur.
10. Livellus alius activus, alius passivus.
11. Livellus prædialis est utilior, quam simplex locatio.
12. Activus